

Praktiska Sverige AB

Rektorn vid Helsingborgs Praktiska Gymnasium

Beslut för gymnasieskola

---

efter tillsyn av den fristående gymnasieskolan
Helsingborgs Praktiska Gymnasium
i Helsingborgs kommun

Tillsyn i Helsingborgs Praktiska Gymnasium

Skolinspektionen genomför under 2012 och 2013 tillsyn i 44 gymnasieskolor som har Praktiska Sverige AB som huvudman. Helsingborgs Praktiska Gymnasium besöktes av Skolinspektionen den 21 och 22 mars 2013.

Fakta om skolan

Huvudman för Helsingborgs Praktiska Gymnasium är Praktiska Sverige AB med organisationsnummer 556257-5786.

Skolan följer läroplanen för gymnasieskolan, Lgy 11 (årskurs 1 och 2) samt läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94 (årskurs 3).

Helsingborgs Praktiska Gymnasium har vid tillsynsbesöket 140 elever. Av dessa deltar 50 elever i skolförlagda nationella yrkesprogram och 34 i lärlingsutbildning (åk 1 och 2). I årskurs 3 deltar 26 elever i försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning. Vid skolan finns det 30 elever i introduktionsprogram. Eleverna är folkbokförda i Helsingborgs kommun och närliggande kommuner. Skolan är relativt centralt belägen, i stadsdelen Gåsebäck, med närhet till allmänna kommunikationsmedel.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Helsingborgs kommun angående kommunens rätt till insyn i verksamheten vid Helsingborgs Praktiska Gymnasium. Helsingborgs kommun har svarat att de inte utnyttjat sin rätt till insyn. Skolans elever i årskurs 2 har dock, med låg svarsfrekvens, deltagit i barn- och utbildningsnämndens årliga attitydundersökning.

Verksamheten vid Helsingborgs Praktiska Gymnasium startade läsåret 2007/08 och omfattar utbildningarna:

Årskurs 1 och 2:

- Det nationella el- och energiprogrammet med inriktningarna automation, dator och kommunikationsteknik, energiteknik samt elteknik.
- Det nationella VVS- och fastighetsprogrammet med inriktningarna fastighet, kyl- och värmepumpsteknik, ventilationsteknik samt VVS.
- Det nationella naturbruksprogrammet med inriktning djur.
- Det nationella industritekniska programmet med inriktningarna processteknik, driftsäkerhet och underhållsteknik, produkt och maskinteknik samt svetsteknik.
- Det nationella fordons- och transportprogrammet med inriktningarna godshantering, karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner, personbil samt transport.

- Det nationella hantverksprogrammet med inriktning övriga hantverk.
- Det nationella bygg och anläggningsprogrammet med inriktningarna husbyggnad, anläggningsfordon, mark och anläggning, måleri samt plåtslageri.

Årskurs 3:

- Specialutformat program inriktning el. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till elprogrammet.
- Specialutformat program inriktning energi. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till energiprogrammet.
- Specialutformat program inriktning naturbruk. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till naturbruksprogrammet.
- Specialutformat program inriktning industri. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till industriprogrammet.
- Specialutformat program inriktning fordon. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till fordonsprogrammet.
- Specialutformat program inriktning låssmed. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till industriprogrammet.
- Specialutformat program inriktning byggnadsmåleri. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till byggprogrammet.
- Specialutformat program närliggande byggprogrammet. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till byggprogrammet.
- Specialutformat säkerhetsprogram. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till elprogrammet.

Helsingborgs Praktiska Gymnasium har inte elever på hantverksprogrammet med inriktning florist, vilket är en utbildning och inriktning som skolan är berättigad till bidrag för.

Kunskapsresultat

Av Skolverkets officiella statistik för år 2012 framgår att andelen elever med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier vid Helsingborgs Praktiska Gymnasium är 64 procent. Den genomsnittliga betygspoängen för skolan som helhet är 11,1 (14,0) för avgångseleverna år 2012. Siffrorna inom parentes anger riksgenomsnittet för samtliga utbildningar i riket. Det är alltså enbart ca tre av fem elever som har grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Dessutom är den genomsnittliga betygspoängen lägre än motsvarande värde i riket. Vidare är det enbart i två av de tolv ämnen som re-

do visas i officiell statistik för skolan som helhet där andelen elever med minst godkänt betyg är 100 procent (Engelska A och Svenska A).

Skolans redovisade uppgifter om betyg i kurser som avslutats vid skolan läsåret 2011/12 visar exempel på att alla elever inte lägst når målen i kursplanerna. Det är exempelvis enbart 26 procent av eleverna i Svenska A som lägst uppnått godkänt betyg. Motsvarande andel i Matematik A är 38 procent och i Idrott och hälsa A 40 procent som inte nådde kursplanens mål. Skolans egen statistik visar dessutom att det i huvudsak är högre måluppfyllelse i yrkesämnen i jämförelse med kärnämnen och att det också är skillnad i måluppfyllelse mellan skolans utbildningar.

Helhetsbedömning

Kunskapsresultaten vid Helsingborgs Praktiska Gymnasium är låga. Det är en påtaglig andel elever som inte lägst når godkänt betyg. Det finns exempel på kurser där enbart ca 26 procent av eleverna lägst uppnår godkänt betyg. Dessutom är andelen elever med behörighet till universitets- och högskolestudier så låg som 64 procent och den genomsnittliga betygspoängen för skolan som helhet tydligt lägre än riksgenomsnittet. Helsingborgs Praktiska Gymnasium behöver därför vidta åtgärder inom ett antal områden som har betydelse för kunskapsresultaten.

Ett sådant utvecklingsområde är det pedagogiska ledarskapet och utvecklingen av utbildningen vid skolan. Det är viktigt att rektorn utvecklar former för samverkan mellan lärare vid skolan så att eleverna får ett sammanhang i sina studier samt säkerställer att undervisningen utgår från examensmål och ämnesplaner och att eleverna får information om dessa. Rektorn måste även i sin funktion som pedagogisk ledare se till att verksamheten som helhet inriktas mot att nå de nationella målen i skollagen och läroplanen. I detta arbete är det viktigt att rektorn, tillsammans med elever, lärare och övrig personal, bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där verksamheten följs upp och analyseras och där nya metoder prövas i syfte att förbättra kunskapsresultat och måluppfyllelsen i övrigt.

Ett annat viktigt utvecklingsområde är skolans arbete med särskilt stöd. Enligt skolans rektor och lärare är det många elever som haft svårigheter i sin skolgång innan de började vid Helsingborgs Praktiska Gymnasium och många elever bedöms vara i behov av särskilt stöd. Trots det finns det elever vid skolan som är eller har varit i behov av särskilt stöd för vilka det saknas såväl utredning av behov som utarbetade åtgärdsprogram.

Att Helsingborgs Praktiska Gymnasium har yrkesutbildningar ställer särskilda krav på skolans lokaler och utrustning. Skolinspektionens utredning visar att skolans utrustning inom fordonsprogrammet begränsar möjligheterna att nå syftet med utbildningen på detta program. Skolan saknar även tillgång till ett skolbibliotek som är anpassat till de behov som finns vid skolan och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna.

Avslutningsvis visar Skolinspektionens tillsyn att det kvarstår brister som påtalats i Skolinspektionens beslut efter tillsyn vid Helsingborgs Praktiska Gymnasium den 4 juni 2010 (dnr 44-2007:1607). Exempel på detta är ett så viktigt område som skolans arbete med särskilt stöd.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Praktiska Sverige AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 16 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

- Klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har.
- Se till att undervisningen utgår från och omfattar examensmålen/programmålen för respektive program samt ämnesplaner/kursplaner och kunskapskrav/kursplanernas krav i samtliga ämnen.
- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål och för att ge eleverna möjlighet att nå examensmålen/programmålen.

Motivering

Undervisning för elever i gymnasieskolan ska enligt skollagen ske mot de examensmål som finns för varje nationellt program. För elever som påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan före 1 juli 2011 ska undervisningen istället ske mot de programmål som gäller för dem.

Undervisningen ska även utgå ifrån ämnesplanerna. De anger målen och det centrala innehållet för undervisningen i varje enskilt ämne och kurs. För elever som påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan före den 1 juli 2011 ska undervisningen istället utgå ifrån kursplanerna. De anger kursens mål och den kunskapsnivå som alla elever minst ska ha uppnått vid kursens slut.

Enligt läroplanen är det skolans ansvar att klargöra dessa mål och utbildningens övriga mål för eleverna. I läroplanen anges också att lärarna ska samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål.

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i skolans arbete med att klargöra målen för utbildningen och i vilken utsträckning undervisningen utgår från examensmål och ämnesplaner (för elever i årskurs 3 - programmål och kursplaner). Vid intervjuer med elever och lärare samt vid besök i verksamheten framkommer att det varierar mellan lärare och ämne hur lärarna arbetar för att eleverna i undervisningen och i det arbetsplatsförlagda lärandet ska få kunskap om ämnesplanernas centrala innehåll och kunskapskrav. Det finns lärare

som endast går igenom mål och krav vid kursens början och därefter inte kopplar de arbetsuppgifter eleven utför i skolan eller på arbetsplatsen till ämnesplanen. Vid besök på arbetsplatser och i elevintervjuer framkommer även att det är få elever som i sina yrkesämnen kan koppla det de arbetar med till ämnesplanens centrala innehåll och kunskapskrav. Intervjuade yrkeslärare berättar att denna koppling är svår att göra eftersom lärarna "inte kan påverka vad som görs på arbetsplatsen". Eleverna är huvudsakligen hänvisade till de arbetsuppgifter som finns att utföra på arbetsplatsen, vilket bekräftas såväl i intervjuer med elever som vid besök på elevernas arbetsplatser.

Att det finns brister i skolans arbete med att klargöra målen och i vilken utsträckning undervisning utgår från examensmål och ämnesplaner återspeglas i elevernas kännedom om målen. De elever Skolinspektionen möter på skolan känner, med något undantag, inte till att det för varje utbildning finns examensmål som ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevernas första dag på programmet. Inte heller känner eleverna till läroplanens övriga mål. Eleverna vet exempelvis inte att deras inflytande på såväl innehåll som arbetsformer ska vara viktiga principer i undervisningen, vilket framkommer i intervjuer med elever från samtliga årskurser. Detta trots att skolans mål i det dokumenterade kvalitetsarbetet uppges vara att " skapa förutsättningar för ett aktivt elevinflytande". Rektorn uppger i intervju att han inte tror att alla skolans lärare känner till att eleverna ska ges möjlighet till inflytande över det egna lärandet. I intervju beskriver rektorn även att samtliga lärare inte "har koll" på examensmålen. Det är enligt rektorn i alltför hög grad branschens krav på yrkeskompetens och inte utbildningens mål som är styrande för yrkesutbildningarna.

Skolinspektionens utredning visar även att det saknas utvecklade former för samverkan mellan lärare vid skolan. I intervjuer med elever, lärare och rektorn ges endast ett exempel på att det systematiskt sker samverkan mellan lärare och ämnen för att undervisningens olika delar ska hänga ihop och bilda en helhet. Detta gäller samverkan mellan ämnet idrott och hälsa och yrkesinriktade ämnen. Enligt rektorn sker inte samverkan mellan lärare och ämne "systematiskt på så vis att skolledningen påtalar att det ska ske, det sker på lärarens eget initiativ". Dessutom försvårar, enligt intervjuade lärare i gymnasiegemensamma ämnen, skolans organisering av undervisningen samverkan mellan dem och lärare i yrkesämnen eftersom det alltid finns elever från olika yrkesprogram vid undervisning i gymnasiegemensamma ämnen. Lärarna berättar att detta medför att eleverna får arbeta med något allmänt, som gäller alla utbildningar, exempelvis ergonomi.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att rektorn och lärarna inte klargör för eleverna vilka mål utbildningen har och att undervisningen inte i tillräcklig utsträckning utgår från examensmål och ämnesplaner. Dessutom sak-

nas utvecklade former för samverkan mellan lärare. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 11 §, 16 kap. 6 och 21 §§ skollagen, Lgy 11 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 1.1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper och 1 kap. 4 och 6 §§ 1992 års gymnasieförordning

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. I läroplanen tydliggörs lärarnas ansvar för inflytandet genom att eleverna ska få ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Den närmare utformningen av inflytandet ska, enligt skollagen, anges i samband med planering av verksamheten.

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i elevernas möjlighet till inflytande över utbildningen. Som nämnts tidigare i beslutet känner inte de elever som Skolinspektionen intervjuar till läroplanens mål om att deras inflytande på såväl innehåll som former ska vara viktiga principer i utbildningen. Elever berättar att deras möjligheter till inflytande över det egna lärandet varierar beroende på ämne och lärare, vilket bekräftas i intervjuer med lärare. De elever Skolinspektionen möter på skolan har svårt att förklara och förstå innebörden av möjligheter till inflytande över det egna lärandet. När elever redogör för möjligheter att påverka undervisningen handlar det exempelvis om att "majoriteten fick bestämma vad klassen skulle jobba med, "man kan få välja att skriva på dator istället för papper" eller "välja grupparbete och typ av prov". Inte någon elev eller lärare redogör för hur eleverna ges möjlighet att vara med och bestämma hur kursplanen ska gestaltas i undervisningen.

Även skolans (senaste) elevenkät från 2012 pekar på att det finns brister i elevernas möjlighet till inflytande. Enbart 32 procent av eleverna anser att påståendet "Jag kan vara med och påverka kurser och lektioner läggs upp" stämmer helt och hållet eller ganska bra.

Av Skolinspektionens utredning framgår sammanfattningsvis att det finns brister i skolans arbete med elevinflytande. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgy 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

- Se till att skolans plan mot kränkande behandling utgår från aktuell lagstiftning och omfattar den arbetsplatsförlagda utbildningen samt anger vilka konkreta åtgärder som ska vidtas för att förebygga och förhindra kränkande behandling och en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Motivering

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Helsingborgs Praktiska Gymnasium har en "Plan mot kränkande behandling" för läsåret 2012/13 som till delar uppfyller bestämmelsernas krav på en sådan plan. Planen innefattar exempelvis en omfattande kartläggning och "riskbedömning" av områden i skolan där det finns "risker för att trakasserier, mobbning eller kränkande behandling kan uppstå". Planen innehåller dock inga tydliga och konkreta målinriktade åtgärder kopplade till nämnda kartläggning. Inte heller innehåller planen konkreta och målinriktade åtgärder som skolan, utifrån en kartläggning som innefattar elevernas arbetsplatsförlagda lärande (APL) eller lärlingsutbildning, avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. Detta trots att samtliga utbildningar vid skolan innefattar minst 15 veckors APL eller lärlingsutbildning som i huvudsak ska vara förlagd till en arbetsplats och att de olika arbetsplatserna därmed utgör en väsentlig del av elevernas arbetsmiljö. Dessutom utgår planen från inaktuell lagstiftning och saknar redogörelse för föregående läsårs planerade åtgärder.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Rektorn måste se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och att utredningen sker i samråd med elevhälsan.
- Rektorn måste se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Ge eleverna det särskilda stöd som de behöver.

Motivering

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn.

Rektorn ska enligt skollagen se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Vidare ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Skolinspektionen finner exempel på att åtgärdsprogram utarbetas för elever i behov av särskilt stöd. Det finns dock elever vid skolan som är eller har varit i behov av särskilt stöd för vilka det saknas såväl utredning av behov som utarbetade åtgärdsprogram, vilket bekräftas av såväl elever, företrädare för elevhälsan och rektorn som i dokumentstudier. Exempel på detta är alla de elever

som inte nådde lägst godkänt betyg vid nationella kursprov och därmed fick provbetyget F. I exempelvis kursprovet för kursen matematik 1a var det 25 av 58 elever vid skolan som fick provbetyget F. Det finns också enligt rektorn och företrädare för elevhälsan elever med mycket hög frånvaro, för vilka det saknas såväl utredning av behov av särskilt stöd som åtgärdsprogram. Rektorn och företrädare för elevhälsan beskriver i intervju med Skolinspektionen att skolan främst satsar resurser på de elever som närvarar vid undervisningen i skolan.

När elevens behov av särskilt stöd inte utreds innan åtgärdsprogram utarbetas blir det svårt för skolan att utarbeta sådana program i enlighet med skollagens krav och som även utgör ett verktyg för planeringen av arbetet med särskilt stöd. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är exempel på detta. Det finns program som beskriver hur elevens svårigheter i skolan yttrar sig medan elevens behov av särskilt stöd inte framgår. Exempel på detta är att eleven XX har svårt att "förstå vad han läser, ta eget ansvar samt tänka abstrakt" och att eleven NN "inte når målen i kursen Elinstallation". Det finns också exempel på att elevens behov beskrivs som de insatser skolan avser vidta, vilket "skapa en trygg lärande miljö" är exempel på. Dessutom beskrivs inte alltid de åtgärder skolan avser att vidta tydligt och konkret med utgångspunkt i elevens behov, utan mer översiktligt. Exempel på detta är att "läraren ska försäkra sig om att eleven ges möjlighet att nå målen efter elevens egen ambitionsnivå" och att en lärare "tar kontakt med matteläraren för att göra ett upplägg om hur XX ska ta igen missade moment". När de åtgärder skolan avser att vidta inte anges tydligt och konkret samt kopplas till elevens behov av särskilt stöd blir det svårt att följa upp och utvärdera åtgärderna. Inte heller relaterar programmen alltid till läroplanens och kursplanernas/ämnesplanernas mål.

Skolans (senaste) lärarenkät från 2012 visar att så många som 10 av 17 lärare anser att påståendet "Skolan har ett fungerande system för särskilt stöd" stämmer ganska dåligt eller stämmer inte. I sammanhanget kan nämnas att lärare berättar att tillgången till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses inte är tillräckliga. "Det finns så många elever i behov av särskilt stöd på den här skolan".

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att skolans arbete med särskilt stöd brister. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8-9 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 2.6 Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn måste se till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella styrdokumenterna samt att verksamheten vid skolan uppfyller kraven i skollagen och läroplanen.
- Rektorn måste se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Genomföra kvalitetsarbetet under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet ledas och samordnas av rektorn. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn, enligt läroplanen, ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för vissa utpekade områden i den så kallade rektorskatalogen.

Rektorn ansvarar även för att det bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete på skolnivå som består av planering, uppföljning och utveckling av verksamheten. Kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå ska dokumenteras.

Systematiskt och kontinuerligt innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje huvudman och varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Vad gäller det systematiska kvalitetsarbetet vid Helsingborgs Praktiska Gymnasium har rektorn lagt grunden för ett sådant arbete. Skolans dokumenterade kvalitetsarbete består av en kvalitetsredovisning med bilagor samt en handlingsplan. Kvalitetsrapporten sammanfattar skolans kvalitetsarbete under det gångna läsåret och innehåller bl.a. sammanställningar över kunskapsresultat och uppföljningar av uppfyllelsen av vissa övriga nationella mål. Rapporten används även som ett underlag för skolan att ta fram åtgärder för den utveckling av utbildningen som finns beskrivna i skolans handlingsplan.

Skolinspektionen konstaterar att de kunskapsresultat som redovisas i bilagorna till kvalitetsrapporten ger en begränsad lägesbeskrivning av de samlade resultaten på skolan, exempelvis redovisas inte förhållandet mellan resultat på nat-

ionella prov och motsvarande kursbetyg eller resultatmått som möjliggör jämförelser mellan exempelvis kvinnor och män och elever med svensk respektive utländsk bakgrund. Den senare typen av jämförelser gör det möjligt för rektorn att identifiera systematiska skillnader mellan elever på skolövergripande nivå vilket kan vara nödvändig kunskap för att skolan ska kunna leva upp till sitt kompensatoriska uppdrag. I bilagorna saknas även beskrivningen av i vilken utsträckning vissa övriga nationella mål, såsom elevernas ansvar och inflytande beroende på program, har uppnåtts.

Vad gäller skolans arbete med att analysera och bedöma vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten kan Skolinspektionen konstatera att den är bristfällig. Det saknas exempelvis jämförande analys av kunskapsresultat mellan program, enskilda kurser, mellan elevgrupper eller för skolan som helhet. Inte heller analyseras skolans arbete med särskilt stöd, trots de låga kunskapsresultaten på skolan.

Skolinspektionens utredning visar även att arbetet med att analysera och bedöma utvecklingsbehov inte i tillräcklig utsträckning sker under medverkan av lärare, övrig personal och elever. I intervju med Skolinspektionen beskriver lärare att de inte uppfattar det systematiska kvalitetsarbetet som ett verktyg för att nå ökad måluppfyllelse vid skolan. Det finns lärare som uttrycker att "materialet har väl betydelse eftersom det måste finnas". Skolinspektionen vill betona vikten av att rektorn tar till vara elevernas och personalens erfarenheter i arbetet med att utveckla utbildningen. I flera av de intervjuer som Skolinspektionen genomför beskriver elever och personal konkreta åtgärder som de anser skulle kunna leda till förbättrade kunskapsresultat och högre måluppfyllelse i övrigt. Åtgärderna handlar bl.a. om att prova andra pedagogiska metoder och arbetsätt i ämnen som skolan uppvisar låga kunskapsresultat i.

Pedagogiskt ledarskap

Flera av de brister som identifierats på Helsingborgs Praktiska Gymnasium ingår i det ansvarsområde som rektorn har ett särskilt utpekat ansvar för enligt läroplanen. Det gäller exempelvis samverkan mellan lärare, elevinflytande och arbetet med särskilt stöd. Skolinspektionen kan även konstatera, utifrån intervjuer med rektorn och lärare, att det finns variationer mellan lärare, ämne, ämnesgrupper och program hur väl utbildningen bedrivs i enlighet med skollagens och läroplanens krav. Det är nödvändigt att dessa skillnader identifieras och utgör ett underlag för utveckling av verksamheten. Det finns även personal som i intervju med Skolinspektionen beskriver behov av ett mer aktivt och tydligt pedagogiskt ledarskap på skolan. Rektorn behöver därför i högre utsträckning fullgöra sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verka för att utbildningen utvecklas och lever upp till de krav som ställs i skolförfattningarna.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet och det pedagogiska ledarskapet vid skolan. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 9 §, 4 kap. 4-7 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 2.6 Rektorns ansvar

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Rektorn måste besluta om förläggningen av kurser till arbetsplatser och om hur fördelningen av denna förläggning ska göras över läsåren.
- Se till att innehållet i utbildningskontrakten inom lärlingsutbildningen motsvarar författningarnas krav.
- Se till att eleverna på fordonsprogrammet har tillgång till den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.
- Ge eleverna tillgång till ett skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Rektors beslut om förläggning av kurser till arbetsplatser och utbildningskontrakt

Rektorn ska enligt gymnasieförordningen besluta om hela eller delar av kursen ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras.

Ett skriftligt avtal (utbildningskontrakt) ska upprättas för varje elev och arbetsplats som tillhandahåller den arbetsplatsförlagda delen av den gymnasiala lärlingsutbildningen. Vad som ska anges i utbildningskontraktet preciseras i skollagen och i förordningen om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning, bland annat ska det framgå vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen och omfattningen av dessa delar.

Intervjuer med rektorn och biträdande rektorn visar att det inte för någon elev i arbetsplatsförlagt lärande vid Helsingborgs Praktiska Gymnasium finns rektors beslut om förläggning av kurser till arbetsplatser och om hur denna förläggning ska fördelas över läsåren. Såväl lärare som skolans rektor uppger dock att det finns ett utbildningskontrakt för de eleverna i lärlingsutbildningen, vilket även bekräftas av intervjuade elever. De utbildningskontrakt Skolinspektionen

tagit del av beskriver dock inte vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen och omfattningen av dessa delar. Detta trots att det i utbildningskontrakten hänvisas till en bilaga i vilken detta ska anges.

Lokaler och utrustning

För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas och som behövs för en tidsenlig utbildning.

Skolinspektionens utredning visar att elevernas möjligheter att nå mål och krav i de kurser som ingår i fordonsprogrammet begränsas av skolans utrustning. Det finns elever som berättar att det knappt finns några verktyg i fordonsverkstan och att de nyligen fått in en domkraft och instrument för ljusinställning. Vidare berättar elever att de inte har verktyg för att "kränga däck", det vill säga ta av däck från fälgen och att liften inte är besiktigad på flera år, vilket, enligt eleverna, innebär att den egentligen inte får användas. En elev i årskurs 3 berättar att han knappt svetsat, trots att eleven beskriver att sådana moment ska vara en del av hans utbildning. En av skolans fordonslärare beskriver att han bidrar med egna verktyg till skolans verkstad för att kunna bedriva undervisningen och han uppger att "det behövs mycket mer" för att eleverna ska kunna utföra relevanta arbetsuppgifter. Rektorn uppger att "det är på gränsen att läraren och eleverna kan utföra de skolförlagda delarna rent utrustningsmässigt när det gäller fordonsprogrammet".

Tillgång till skolbibliotek

Elever i gymnasieskolan ska enligt skollagen ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s 284) en gemensam ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna.

I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid tillfället för Skolinspektionens tillsynsbesök har Helsingborgs Praktiska Gymnasium påbörjat arbetet med att ge eleverna tillgång till ett skolbibliotek. Besök i verksamheten och samtal med elever visar att det finns ett litet rum utrustat med till övervägande del äldre skönlitteratur och uppslagsverk. Det finns elever som beskriver rummet som ett "halvbibliotek" och det finns elever som undrar om det finns ett skolbibliotek på skolan. Enligt Skolinspektionens bedömning utgör skolans bibliotek inte en sådan gemensam och ordnad resurs av medier och information att det uppfyller kraven på ett skolbibliotek. Skolans bibliotek är inte heller anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Skolinspektionens utredning visar sammanfattningsvis att rektorn inte beslutar om hur förläggning och fördelning av kurser till arbetsplatser över läsåren ska göras. Det finns även brister i skolans utbildningskontrakt. Vidare begränsar skolans utrustning inom fordonsprogrammet elevernas möjlighet att nå målen. Skolan saknar även tillgång till ett skolbibliotek. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

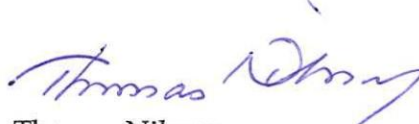
2 kap. 35-36 §§, 15 kap. 17 §, 16 kap. 11 a § skollagen, 1 kap. 7 § och 4 kap. 12 § gymnasieförordningen/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med 1 kap. 12 § och 5 kap. 15 § 1992 års gymnasieförordning, 9 kap. 10 § 1985 års skollag samt 12 § förordningen (2007:1349) om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning

I ärendets slutliga handläggning har deltagit avdelningsjurist Ingrid Brännare.

På Skolinspektionens vägnar

Tommy Lagergren
Avdelningschef

Thomas Nilsson
Undervisningsråd/Föredragande

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn hos alla huvudmän för att granska skolväsendet. Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen och bedömer om kommunen/huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För fristående huvudmän granskas dessutom huvudmannaskap och godkännande.

För fristående skolor genomförs en tillsyn som är sammanhållen. Detta innebär att fristående skolor inom samma utbildningsföretag, oavsett geografisk hemvist, besöks under en viss period. Denna tillsyn rör enbart utbildningsföretag med två eller fler skolor.

Tillsynsplanen för dessa utbildningsföretag finns publicerade på Skolinspektionens hemsida.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag, i valda delar, för åk 3 är utgångspunkt för Skolinspektionens tillsyn och granskning.

När hänvisning görs till 9 kap. 8 § 1985 års skollag är det bestämmelsens lydelse före den 1 mars 2010 som avses. I de fall hänvisningar görs till 2 kap. förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet avses dess lydelse före den 1 februari 2011, om inte annat särskilt anges.

Av beslut om förklaring om rätt till bidrag till skolan framgår att skolan ska följa 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf 94). Det innebär att bindande föreskrifter i läroplanen kan läggas till grund för Skolinspektionens beslut.

Tillsynen av fristående gymnasieskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Varje huvudman får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan utan i vilken utsträckning verksamheten, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas.

Alla beslut kompletteras med en muntlig återrapportering till företrädare för huvudmannen. Dessa ges också möjlighet att ta del av och att lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits på skolan inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).